

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลของการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและวิเคราะห์ลักษณะที่แสดงความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย การดำเนินการวิจัยได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาสังเคราะห์ในขั้นต้นถึงลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นลักษณะขั้นต้นที่ใช้ศึกษาลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหาร ขั้นที่ 2 เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหาร และกำหนดลำดับความสำคัญของแต่ละลักษณะ ที่แสดงความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 3 เป็นการนำผลจากขั้นที่ 2 ไปวิเคราะห์หองค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อกำหนดตัวชี้วัดลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ขั้นที่ 4 เป็นการพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ขั้นที่ 5 เป็นการตรวจสอบลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่อธิบายลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จากการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ลักษณะที่แสดงความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 17 ลักษณะ ดังนี้

- 1) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย
- 2) ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน
- 3) ความสามารถในการสร้างทีมงาน
- 4) ความสามารถในการบริหารงาน

- 5) การรักการศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การ
ทันต่อเหตุการณ์
- 6) การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัว
ผู้ได้บังคับบัญชา
- 7) ความอดทนในการทำงาน
- 8) การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของ
บุคคลอื่น
- 9) ความมุ่งมั่นในการพัฒนา
- 10) การมีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์
- 11) ความรอบรู้ในภารกิจของสถานศึกษา
- 12) การเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
- 13) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- 14) ความสามารถในการติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการทำงาน
- 15) ความสามารถในการพูดและการฟัง
- 16) การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา
- 17) การมีความมั่นคงทางอารมณ์

2. ลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา ตามการประเมินตนเอง ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1
ลักษณะ ระดับมาก 16 ลักษณะ เรียงตามลำดับดังนี้

- 1) การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา
- 2) การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของบุคคลอื่น
- 3) ความมุ่งมั่นในการพัฒนา
- 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
- 5) ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
ของงาน
- 6) ความสามารถในการสร้างทีมงาน
- 7) ความอดทนในการทำงาน
- 8) ความมั่นคงทางอารมณ์
- 9) การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

- 10) ความสามารถในการพูดและการฟัง
- 11) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- 12) ความสามารถในการติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการทำงาน
- 13) ความรอบรู้ในภารกิจของสถานศึกษา
- 14) การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้ได้บังคับบัญชา
- 15) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย
- 16) ความสามารถในการบริหารงาน
- 17) การรักการศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทนต่อเหตุการณ์

3. ลักษณะความเป็นนักพัฒนา ตามการประเมินของผู้ได้บังคับบัญชา ปรากฏว่า ลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทั้ง 17 ลักษณะนั้น มีอยู่ในตัวผู้บริหารโรงเรียนในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้

- 1) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- 2) การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา
- 3) การเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
- 4) ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน
- 5) ความมุ่งมั่นในการพัฒนา
- 6) ความสามารถในการพูดและการฟัง
- 7) ความอดทนในการทำงาน
- 8) ความสามารถในการสร้างทีมงาน
- 9) การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์
- 10) ความรอบรู้ในภารกิจของสถานศึกษา
- 11) การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดเห็นของบุคคลอื่น
- 12) ความมั่นคงทางอารมณ์
- 13) ความสามารถในการติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการทำงาน

- 14) ความสามารถในการบริหารงาน
 - 15) การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา
 - 16) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย
 - 17) การรักการศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์
4. ลักษณะเด่นที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด ปรากฏว่าอยู่ในลักษณะอันดับที่ 1, 2, 3, 4 และ 6 นั้น คือ เรื่องการเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา ได้แก่
- 1) การประพฤติตนสอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมอย่างสม่ำเสมอ ไม่ล่วงละเมิดแบบแผนพฤติกรรมหรือการปฏิบัติอันดีงาม
 - 2) การไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์และชื่อเสียงส่วนตน
5. ในเรื่องลักษณะการเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของบุคคลอื่น ข้อที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นใหม่ ๆ โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
6. ในเรื่องลักษณะการมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา ข้อที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ
- 1) การสนใจฝึกฝนอยู่กับการปรับปรุงงาน
 - 2) การชอบปรับปรุง เปลี่ยนแปลงงานที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น
7. ในเรื่องลักษณะการเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ข้อที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ
- 1) การหนักเอาเบาสู้ ไม่เลียงงาน ทำงานด้วยความมุ่งมั่น และอดทน
 - 2) การให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อการพัฒนางาน
8. ในเรื่องลักษณะความสามารถในการสร้างทีมงาน ข้อที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ
- 1) การสนับสนุนให้ทีมงานมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีในการทำงานร่วมกัน
 - 2) การส่งเสริมให้สมาชิกในทีมงานมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- 3) การส่งเสริมผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เต็มตามความสามารถ
- 4) การรู้จักยกย่องให้เกียรติในความสามารถของผู้ร่วมงาน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

9. ในเรื่องลักษณะการมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ข้อที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่า มีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การไม่ติดยึดอยู่กับสิ่งเดิม วิธีการเดิม

10. ในเรื่องลักษณะของการรักการศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์ ข้อที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่า มีอยู่ในระดับปานกลาง คือ การผลิตเอกสาร บทความทางวิชาการ ออกมาเป็นระยะ ๆ

11. จากการประเมินของผู้ได้บังคับบัญชา ปรากฏว่าอันดับสุดท้ายซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่า มีลักษณะดังกล่าวอยู่ในอันดับสุดท้ายเช่นเดียวกัน คือ ลักษณะการรักการศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์

12. การเปรียบเทียบการเรียงอันดับของลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบการประเมินตนเองของผู้บริหาร และการประเมินผู้บริหารสตรีโดยผู้ได้บังคับบัญชา ปรากฏในตารางที่ 42 ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบการเรียนรู้อันดับของลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
แยกประเภทตามผู้ประเมิน

ลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบ	ผู้บริหารประเมินตนเองของผู้บริหาร	ผู้ได้บังคับบัญชาประเมินผู้บริหาร ในโรงเรียน
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย 2. ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน 3. ความสามารถในการสร้างทีมงาน 4. ความสามารถในการบริหารงาน 5. การรักษาระดับศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์ 6. การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้บังคับบัญชา 7. ความอดทนในการทำงาน 8. การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของบุคคลอื่น 9. ความมุ่งมั่นในการพัฒนา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา 2. การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของบุคคลอื่น 3. การมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา 4. การเป็นผู้มีแรงจูงใจได้สัมฤทธิ์สูง 5. ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน 6. ความสามารถในการสร้างทีมงาน 7. ความอดทนในการทำงาน 8. ความมั่นคงทางอารมณ์ 9. การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2. การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา 3. การเป็นผู้มีแรงจูงใจได้สัมฤทธิ์สูง 4. ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน 5. การมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา 6. ความสามารถในการพูดและการฟัง 7. ความอดทนในการทำงาน 8. ความสามารถในการสร้างทีมงาน 9. การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

ตารางที่ 42 (ต่อ)

ลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ	ผู้บริหารประเมินตนเองของผู้บริหาร	ผู้ได้บังคับบัญชาประเมินผู้บริหารในโรงเรียน
10. การมีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์	10. ความสามารถในการพูดและการฟัง	10. ความรอบรู้ในภารกิจของสถานศึกษา
11. ความรอบรู้ในภารกิจของสถานศึกษา	11. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์	11. การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของบุคคลอื่น
12. การเป็นผู้มีแรงจูงใจได้สมฤทธิ์สูง	12. ความสามารถในการติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการทำงาน	12. ความมั่นคงทางอารมณ์
13. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	13. ความรอบรู้ในภารกิจของสถานศึกษา	13. ความสามารถในการติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการทำงาน
14. ความสามารถในการติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการทำงาน	14. การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้บังคับบัญชา	14. ความสามารถในการบริหารงาน
15. ความสามารถในการพูดและการฟัง	15. ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย	15. การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้บังคับบัญชา
16. การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา	16. ความสามารถในการบริหารงาน	15. ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย
17. การมีความมั่นคงทางอารมณ์	17. การรักการศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์	17. การรักการศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. การได้มาซึ่งลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยถึง 3 ขั้นตอนคือ ในการตรวจสอบความรู้เกี่ยวกับลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัย ได้ตัวแปรหลักในขั้นต้น 10 ตัวแปร แล้วตรวจสอบความครอบคลุม ความเหมาะสม ของลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียน ตามกรอบแนวคิด และตัวแปรหลักที่สังเคราะห์ได้ โดยสอบถามความคิดเห็นจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดอันดับความสำคัญของตัวแปรโดยผู้เชี่ยวชาญ ต่อจากนั้นได้ตรวจสอบโครงสร้าง และรายการที่แสดงลักษณะความเป็นนักพัฒนาที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธีการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา และผู้ช่วยผู้บริหารที่เป็นสตรี แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ 17 ลักษณะ คือ 1) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีที่จะนำไปสู่เป้าหมาย 2) ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน 3) ความสามารถในการสร้างทีมงาน 4) ความสามารถในการบริหารงาน 5) การรักการศึกษาคนคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์ 6) การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา 7) ความอดทนในการทำงาน 8) การเป็นคนใจกว้างยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจในความคิดเห็นของบุคคลอื่น 9) ความมุ่งมั่นในการพัฒนา 10) การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ 11) ความรอบรู้ในภารกิจของสถานศึกษา 12) การเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง 13) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 14) ความสามารถในการติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการทำงาน 15) ความสามารถในการพูด และการฟัง 16) การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา 17) การมีความมั่นคงทางอารมณ์

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของแดเนียล อี. กริฟฟิทซ์ (1969) ศาสตราจารย์ด้านบริหารการศึกษา ที่ได้ระบุถึงพฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนไว้ในเรื่องของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ริเริ่มงานใหม่ การเป็นนักปรับปรุง การเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือที่ดี การเป็นผู้ประสานงานที่ดี และการเป็นผู้เข้าสังคมได้อย่างดี บรรจง พงศ์ศาสตร์ (2536) อธิบดีกรมสามัญศึกษา ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่จะสามารถทำให้ การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาบรรลุเป้าหมายได้นั้น น่าจะมีลักษณะอย่างน้อย 4 ประการ คือ

ต้องเป็นนักวิเคราะห์ นักแก้ปัญหา นักวิชาการ และนักประสานประโยชน์ที่ดี วิลเลียม เจ เรดดิน ที่ได้ระบุพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบนักพัฒนาที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่มุ่งตัวคนเป็นหลัก โดยเน้นถึงการใช้ศิลปะในการฟัง การสอนงาน การให้ความสนับสนุน การให้ความร่วมมือ และการให้ความไว้วางใจผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับลักษณะของผู้ประกอบการตามแนวคิดของ เดวิด ซี แมคเคลแลนด์ (1986) อาทิตย์ วุฒิศะโร ลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ เบิร์นส์ (1978) และ สนิท สัมครการ (2510)

2. จากการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเองของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนประเมินตนเองว่า มีลักษณะความเป็นนักพัฒนาทุก ลักษณะอยู่ในระดับมาก เป็นที่น่าพอใจ คือ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.98 - 4.50 เหตุที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะการที่จะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนได้นั้น ผู้บริหารต้องมีความสามารถ สูง และต้องแสดงความสามารถของตนเองให้ประจักษ์แก่ผู้อื่นอย่างชัดเจน เป็นที่ยอมรับได้ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรกร หล่อสุวรรณรัตน์ (2529) ที่กล่าวว่า การที่สตรีจะมีโอกาส ก้าวหน้าในการทำงาน จนถึงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงได้นั้น ส่วนมากสตรีจะต้องทำงานหนัก หรือทำตัวให้เก่งกว่าจึงจะถูกมองเห็นความสามารถ และได้รับการยอมรับ อีกประการหนึ่งอาจ เป็นได้ว่า ในการประเมินตนเองของผู้บริหารนั้น ผู้บริหารมองตนเองในแง่ดี ซึ่งทำให้การ ประเมินตนเองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ นอกจากนั้น ยังมีลักษณะความ เป็นนักพัฒนาที่น่าสังเกตอยู่ 3 ลักษณะ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินตนเองน้อยกว่า คะแนนเฉลี่ยของลักษณะอื่น ๆ คือ 1) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย 2) ความสามารถในการบริหารงาน และ 3) การรักการศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะที่เป็นจุดอ่อนของสตรีโดยธรรมชาติอยู่แล้ว

3. จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ที่มีต่อลักษณะความเป็น นักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้เลือกกำหนดตัวผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำหน้าที่ประเมิน ผู้บริหารโรงเรียน โดยพิจารณาจากสายการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ขึ้นตรงต่อผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับผู้บริหาร สามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารได้ชัดเจน จำนวน 5 คน คือ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานหรือครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายทะเบียน และ วัตถุประสงค์ หัวหน้างานหรือครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายแนะแนว หัวหน้างานหรือครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม และหัวหน้างานหรือครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผลการประเมินพบว่า ผู้บริหารมีคะแนน เฉลี่ยของลักษณะความเป็นนักพัฒนาอยู่ในระดับมาก เป็นที่น่าพอใจทุกลักษณะ โดยมี

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 - 4.25 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการประเมินตนเองของผู้บริหาร ทำให้เป็นที่น่าเชื่อว่าผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นนักพัฒนาอยู่จริง ไม่ว่าจะเป็นการประเมินตนเอง หรือผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมินก็ตาม นอกจากนี้จากการประเมินของผู้ได้บังคับบัญชาพบว่า ลักษณะความเป็นนักพัฒนาที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าลักษณะอื่น คือ 1) การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้ได้บังคับบัญชา 2) การรักการศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์ 3) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งข้อ 2 และ 3 สอดคล้องกับการประเมินตนเองของผู้บริหารที่ 1, 3 ทำให้มองได้ว่า ลักษณะดังกล่าวทั้งสองลักษณะน่าจะเป็นลักษณะที่แสดงออกถึงความเป็นนักพัฒนาน้อยกว่าลักษณะอื่น ซึ่งผู้บริหารสตรีควรให้ความสนใจในการพัฒนาตนเองในเรื่องดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น

4. พฤติกรรมที่ผู้บริหารประเมินตนเองว่า มีอยู่ในระดับมากที่สุด 14 ข้อรายการ คือ 1) การประพฤติตนสอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมอย่างสม่ำเสมอ ไม่ล่วงละเมิดแบบแผนพฤติกรรม หรือการปฏิบัติอันดีงาม 2) การไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ และชื่อเสียงส่วนตน 3) การเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาให้ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นใหม่ ๆ โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง 4) การสนใจฝึกฝนอยู่กับการปรับปรุงงาน 5) การขอปรับปรุง เปลี่ยนแปลงงานที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น 6) การหนักเอาเบาสู้ง ไม่เลี้ยงงานทำงานด้วยความมูมานะ และอดทน 7) การให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อการพัฒนางาน 8) มีจิตใจจดจ่อ และผูกพันกับงาน 9) ชะมักเขม้น และกระตือรือร้นที่จะทำงานให้ได้ผลดีที่สุด 10) การสนับสนุนให้ทีมงานมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีในการทำงานร่วมกัน 11) การส่งเสริมให้สมาชิกในทีมงานมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 12) การส่งเสริมผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เต็มตามความสามารถ 13) การรู้จักยกย่องให้เกียรติในความสามารถของผู้ร่วมงาน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง 14) การไม่ติดยึดอยู่กับสิ่งเดิม วิธีการเดิม

พฤติกรรมเด่นทั้ง 14 รายการ แสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นที่แสดงความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา 5 องค์ประกอบ คือ การเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของบุคคลอื่น ความมุ่งมั่นในการพัฒนา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ความสามารถในการสร้างทีมงาน และการมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

5. จากผลการวิจัยนี้โดยสรุป การตรวจวัดลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทั้งโดยวิธีให้ผู้บริหารประเมินตนเอง การให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประเมินผู้บริหาร ต่างแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีลักษณะที่แสดงถึงความเป็นนักพัฒนาทุกลักษณะอยู่ในระดับมาก เป็นที่น่าพอใจและหากพัฒนาลักษณะบางลักษณะให้อยู่ในระดับมากขึ้น จะเป็นส่วนที่ส่งเสริมให้เห็นลักษณะความเป็นนักพัฒนาเด่นชัดยิ่งขึ้น ลักษณะดังกล่าวที่ควรพัฒนา คือ 1) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย 2) การรักการศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์

6. จากผลงานวิจัยของ มาลี อังคนานูวัฒน์ (2532) ซึ่งพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน ต่างก็มีพฤติกรรมการบริหารแบบนักพัฒนาเหมือนกัน และงานวิจัยของ เรขา รัตนประสาท (2533) ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาโดยตรง และได้ยืนยันว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสตรีเป็นแบบนักพัฒนาส่วนใหญ่ในอัตราสูง ถึงร้อยละ 76.49 นั้น ผลการวิจัยนี้พบว่า ลักษณะเด่นชัดที่แสดงความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อยู่ในระดับมากทั้ง 17 ลักษณะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้วิจัยค้นพบลักษณะเด่นชัดที่แสดงความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา รวม 17 ลักษณะ ซึ่งเป็นลักษณะที่สามารถตรวจวัดได้จริง โดยใช้เครื่องมือตรวจวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งนี้กรมสามัญศึกษาอาจนำไปเป็นแนวคิดพื้นฐาน เพื่อพิจารณาลักษณะความเป็นนักพัฒนาที่พึงมีในผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการคัดสรรข้าราชการครูเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

2. จากการวิจัย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงลักษณะความเป็นนักพัฒนา 4 ลักษณะ ที่หากได้รับการพัฒนาแล้ว จะทำให้ลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนเห็นเด่นชัดขึ้น ได้แก่

1) ความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้า และการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย 2) การรักการศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การ

ทันต่อเหตุการณ์ 3) ความสามารถในการบริหารงาน และ 4) การมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้ได้บังคับบัญชา

ลักษณะทั้ง 4 ลักษณะนี้ ผู้บริหารอาจใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองได้ และกรมสามัญศึกษา อาจใช้เป็นแนวทางในการจัดเนื้อหา หลักสูตร และการฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้บริหารสตรีในโอกาสต่อไปได้

3. ข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำมาสร้างแบบประเมินลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

4. จากข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัยอาจนำไปสู่การวิจัยครั้งต่อไปได้ โดยการนำเอาลักษณะเด่นชัดที่แสดงความเป็นนักพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องของการเป็นตัวอย่างที่ดีในเชิงศีลธรรมจรรยา การเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดเห็นของบุคคลอื่น ความมุ่งมั่นในการพัฒนา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ความสามารถในการสร้างทีมงาน และความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ไปศึกษาวิเคราะห์ต่อว่า แต่ละลักษณะควรมีองค์ประกอบย่อยใดบ้าง มีข้อรายการที่จะใช้ตรวจวัดลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารเท่าใด อะไรบ้าง

5. ศึกษารูปแบบการพัฒนาตนเองในเรื่องของความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้าและการมองเห็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย การรักการศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์ ความสามารถในการบริหารงาน และการมีฝีมือในการสร้างศรัทธา และแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้ได้บังคับบัญชา

6. หัวข้อในการวิจัยครั้งต่อไป อาจเป็น

6.1 การวิเคราะห์ลักษณะการเป็นคนใจกว้าง ยินดีรับฟัง และพยายามเข้าใจความคิดของบุคคลอื่น ของผู้บริหารนักพัฒนา

6.2 การวิเคราะห์ลักษณะความมุ่งมั่นในการพัฒนา ของผู้บริหารนักพัฒนา

6.3 การวิเคราะห์ลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ของผู้บริหารนักพัฒนา

6.4 การวิเคราะห์ลักษณะความสามารถในการสร้างทีมงาน ของผู้บริหารนักพัฒนา

6.5 การศึกษารูปแบบการพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์ล่วงหน้าและติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ

6.6 การศึกษารูปแบบการพัฒนาตนเอง เพื่อส่งเสริมการรักการศึกษาค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การทันต่อเหตุการณ์